

Juleaften

Salmevalg

94: Det kimer nu til julefest

104: Et barn er født i Betlehem

119/103: Julen har bragt (Ødsted); Barn Jesus (Jerlev)

117: En rose så jeg skyde

121: Dejlig er jorden

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas

Og det skete i de dage, at der udgik en befaling fra kejser Augustus om at holde folketælling i hele verden. Det var den første folketælling, mens Kvirinius var statholder i Syrien. Og alle drog hen for at lade sig indskrive, hver til sin by. Også Josef drog op fra byen Nazaret i Galilæa til Judæa, til Davids by, som hedder Betlehem, fordi han var af Davids hus og slægt, for at lade sig indskrive sammen med Maria, sin forlovede, som ventede et barn. Og mens de var dér, kom tiden, da hun skulle føde; og hun fødte sin søn, den førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en krybbe, for der var ikke plads til dem i herberget.

I den samme egn var der hyrder, som lå ude på marken og holdt nattevagt over deres hjord. Da stod Herrens engel for dem, og Herrens herlighed strålede om dem, og de blev grebet af stor frygt. Men englen sagde til dem: ”Frygt ikke! Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren. Og dette er tegnet, I får: I skal finde et barn, som er svøbt og ligger i en krybbe.” Og med ét var der sammen med englen en himmelsk hærske, som lovpriste Gud og sang:

”Ære være Gud i det højeste og på jorden!

Fred til mennesker med Guds velbehag!”

Prædiken

Se, Juleaften og Julenat er en helt særlig begivenhed, hvor der er åbent mellem Himmel og Jord. Sådan har det været over alt på jorden lige siden den første Julenat, hvor selveste Gud lod sig føde i skikkelse af et lille barn, nemlig barnet Jesus. I nat er det 2013 år siden!

Faktisk har der lige siden været åbent mellem Himmel og Jord, for himlen er dér, hvor Jesus er, og Jesus er lige her: I kan se ham i krybben, I kan se ham på alteret, og I kan se ham, hvis I kigger dybt ind i øjnene på jeres sidemand.

Men Julenat er der en særlig magi, hvor vi kan opleve, at himlen er på jorden; at jorden bliver overnaturlig, hvis vi tør åbne vores øjne og tro på, at Guds barmhjertig kan vække kærligheden til live i ethvert menneske.

Og det er lige så sandt, som at jeg ser dig, og du ser mig!

Også her på egnen findes der fortællinger om, at himlen er på jorden Julenat. Særligt beretninger om en af mine forgængere i embedet som præst er omgærdet med en hvis mystik. Beretningerne handler om en Pastor Knud Storm, der var præst i Egtved og Ødsted sogne fra 1818-1842 (henvisning til præstetavlerne).

Sognepræsten, Pastor Storm, var en sælsom mand. Særligt rar kunne man ikke sige, han var. Den gang var præster ofte strenge mænd, og det kunne være en prøvelse at gå til konfirmationsforberedelse, mange blev flere år i træk afvist, fordi de ikke var dygtige nok. Således fortalte man

længe om en dreng, der først blev konfirmeret, da han skulle stille som soldat.

Man fortalte mange historier om den sælsomme Pastor Storm. Ingen kunne nogensinde bekræfte følgende rygter, men man sagde, at han under sin studietid i København på særlige nætter havde talt med de døde. Morgenen efter kom han altid ligbleg ud af sit kammer, men han var frisk som ingen anden, og så havde han altid en appetit som en elefant. På de dage var han, spøjst nok, i et særligt godt humør. Ellers kunne han godt være noget af en sortseer, selvom han også havde sine gyldne øjeblikke. Men dem vil jeg ikke fortælle om i dag.

Pastor Storm blev hver gang, det var Juleaften, kørt ud til Galgehøjen på Tudvad Mark af sin kusk. Man sagde, at der ude gik de døde igen. Et stykke fra Galgehøjen bad han kusken gøre holdt, og så gik han selv det sidste stykke alene. Hvad Pastor Storm foretog sig ude ved Galgehøjen, var der ingen, der dengang vidste, men i min egenskab af en af Pastor Storms efterfølgere i embedet, er jeg kommet i besiddelse af unikke optegnelser fra Pastor Storms egen

hånd. Den første er fra julen 1818, hvor Pastor Storm netop var tiltrådt embedet. I det følgende er det min frie genfortælling af, hvad der skete den julenat ude ved Galgehøjen.

Pastor Storm bad kusken gøre holdt ca. 200 meter fra Galgehøjen. Han takkede kusken, og bad ham vente, ind til han kom tilbage. Så tog han sin taske i hånden, strammede båndene på støvlerne og fortsatte ud i mørket, ud mod Galgehøjen.

Pastor Storm var endnu en ung mand, og han havde besluttet, at han denne nat – julenat 1818 – ville aflive rygten om, at det spøjte ude ved Galgehøjen. Det gøs i folk, når de tænkte på, hvem det kunne, og de fleste kom i tanker om en frygtelig forbryder, der blev henrettet 20 år tidligere.

Det var en kold, kold aften. Vinden bed i Pastor Storms ansigt, mens han nærmede sig Galgehøjen. Marken var dækket af sne, så han passede på, han ikke faldt; mørket var dog ikke så tungt, for det var en stjerneklar nat og halvmånen sendte et let lysskær ud over marken.

Pastor Storm vidste ikke helt, hvad han skulle gøre af sig selv, da han nåede derhen – for hvordan afliver man et rygte? Han vidste det ikke, så han satte sig ned på højen for at tænke. Men idet han satte sig, forsvandt jorden under ham, og han faldt ind i Galgehøjen, ned igennem et lag af rødder, og så havnede han midt i et lille bitte og ganske lunt rum. I det øjeblik han landede, hørte han et klagende råb fra en lille stemme: ”Av, av, av, av, av... åh... min hale!”

Pastor Storm var landet lige oven på en muldvarpehale, og det var muldvarpen, der beklagede sig. Pastor Storm flyttede sig straks, men skaden var sket, og muldvarpen var ganske utrøstelig. Pastor Storm sad med åben mund og betragtede, hvad der foregik – han var helt forfjamsket og ude af sig selv – havde han netop hørt muldvarpen tale? Hans spørgsmål blev straks besvaret, for en mindre muldvarp kom hurtigt den anden til undsætning:

”Åh, kære onkel, sikke dog en ulykke. Lige oven på din hale, og så havde vi jo blot lavet hullet, så vi kunne følge

lidt med i, hvad der sker i aften. Det plejer at være sådan en smuk aften med alle lysene og sådan...”

”I kan tale?” Afbrød Pastor Storm, mens han kiggede med mistroiske øjne på muldvarperne.

”Ja, selvfølgelig kan vi tale! Det er jo julenat.” Muldvarpen var blevet tvær efter at den havde slået sin hale. Men det er i øvrigt ganske rigtigt, at dyr og mennesker af og til kan tale sammen julenat, og hvis I ikke har talt med jeres dyr derhjemme juleaften, så er det nok fordi, de ikke orker det, når de skal til at forklare deres adfærd.

Pastor Storm vidste ikke, hvad han skulle gøre af sig selv, men heldigvis var den mindste af muldvarperne meget kvik. Den fik hurtigt den større muldvarp i bedre humør, og da hun havde beroliget Pastor Storm med, at han ikke var blevet skør, viste selskabet sig at være ganske muntert.

Det viste sig, at den større muldvarp var en onkel til den lille. Den lille muldvarp var en pige, der hed Anna Tuedatter og den store muldvarp var hendes onkel. Han hed Hr. Underhøj, men han kaldte sig Hr. Svan, fordi han mente, han var noget særligt, når han boede i en Galgehøj;

muldvarpen troede nemlig at Galge var en særlig fin slags jord. Det fortalte Anna Tuedatter mens onklen var ude at se til ormegrøden.

Muldvarperne var meget fornøjede over besøget, og da de spurgte Pastor Storm, om han vidste, hvorfor det altid var så smuk en nat, fortalte han, at det var fordi Gud selv, ham der havde skabt verden, muldvarperne og den jord, de gravede i, blev født julenat.

Mens de sad der så hyggeligt, hørte de med et en mandestemme: ”Uh...” sagde den, ”uh...”. Pastor Storm blev urolig, men muldvarperne, der var vant til lidt af hvert tog det ganske roligt, og det beroligede ham. ”Uh...” lød stemmen igen, men da Pastoren ikke reagerede yderlige på det, blev stemmen stille og sagde så: ”Øv! Bliver I slet ikke bange?”

”Kom frem, hvor vi kan se dig,” sagde Pastor Storm, ”så skal jeg nok afgøre, om jeg er bange.”

Manden kom frem, han var kommet ind gennem jordvæggen og han stod nu midt i rummet; han var hvid og lidt utydelig, så man næsten kunne se igennem ham.

”Jeg er den frygtindgydende forbryder, Peter, der blev hængt herude for 20 år siden, uh...”

Pastor Storm var faktisk lidt bange, men den lille muldvarp, Anna Tuedatter, forstod ikke, hvad hun skulle være bange for, så hun spurgte frimodigt, hvorfor han gik rundt og sagde sådan nogle underlige lyde.

Forbryderen Peter blev så overrasket over, at muldvarpen talte til ham, og over, at hun spurgte så nysgerrigt, så han sagde det, som det var: ”Jeg siger lydene for at skræmme andre mennesker!”

”Åh,” sagde Anna, ”det var dog noget forfærdeligt noget at gøre. Hvorfor gør du det?”

”Hmm, jo, tjaa... øh...,” sagde Peter tøvende. Man kunne se på ham, at han tænkte sig om. Da han havde tænkt lidt, faldt der ro over hans ansigt, og han satte sig ned – han havde besluttet sig for at fortælle sin historie. Peter fortalte:

”Jeg blev hængt, fordi jeg forsøgte at hævne mig på storbonden, den lede krabat! Jeg elskede nemlig hans datter, og hun elskede også mig. Vi elskede hinanden så

meget, at hun en dag blev gravid. Det var jo ikke meningen, men jeg var alligevel lykkelig, og så tænkte jeg, at nu måtte vi se at blive gift. Men det ville hendes far ikke høre tale om, for han mente, jeg var for fattig, og i øvrigt sagde han, at jeg ikke duede til andet end at være til besvær. Så han gjorde det umuligt for os at blive gift. Jeg blev meget vred, og ønskede længe at hævne mig; så en dag forsøgte jeg at sætte ild til hans stald. Desværre blev jeg taget i misgerningen, og da storbonden påstod, jeg havde forsøgt at brænde dem inde i huset, besluttede man, at min straf skulle være døden. Jeg så aldrig min elskede igen og jeg fik aldrig mit barn at se, før jeg blev henrettet her på Galgehøjen – og siden har jeg som hævn skræmt folk på egnen.”

Mens han fortalte var han blevet mere og mere eftertænksom, først havde han fortalt det hele stille og roligt fra begyndelsen, men som fortællingen skred frem blev han mere og mere indadvendt og stille, en klump formede sig i halsen, og hans øjne blev våde, og da han nåede til det med, at han aldrig så sin elskede igen, og

aldrig havde set sit barn, begyndte tårene at trille ned ad kinderne. Anna, den lille muldvarp, fik sådan en medlidenhed med ham, så hun kravlede hen og lagde sig i hans skød. Peter strøg hende nænsomt, som var hun et barn, og mens Anna Tuedatter betragtede ham, begyndte han langsomt at få kød og blod. En særlig stor tåre trillede ned ad kinden, og den hang et øjeblik på hagen. Da Anna så nærmere på den, opdagede hun noget inde i tåren. Hun så en engel, og pludselig kunne hun høre, at den sang. Først ganske stille, og langsomt blev det højere og højere: Ære være Gud i det højeste og på jorden.

Og pludselig var det som om, at lyden kom alle steder fra – også de andre kunne høre det nu – og da de kiggede ud igennem hullet, så de at Galgehøjen var fuld af engle, der stod eller fløj rundt og sang, og mens de sang så de en vogn trukket af to æsler komme kørende hen over marken. Den bumlede langsomt af sted, og bagpå sad der en kvinde med et lille barn på sit skød. Hun lignede hende, som forbryderen, Peter, havde elsket, fortalte han. Men på

en eller anden måde vidste de alle, at det var Maria med Jesusbarnet.

Maria kiggede op, og så direkte på forbryderen – så smilede hun og sagde: ”Vil du med, Peter?”

Han rejste sig og gik hen til vognen, hvor en engel, hjalp ham op. På vognen rakte Maria ham Jesusbarnet:

”Han er Guds søn, men han er også din søn.”

Vognen kørte langsomt væk. Forbryderen græd stadig, men det var der nok en anden grund til.

Tilbage i hulen var Pastor Storm blevet sulten – og muldvarpernes ormegrød var ikke lige sagen – så han takkede muldvarperne for godt samvær og gik så tilbage til sin kusk, som havde sovet og ikke set noget som helst.

Og det er lige så sandt, som at jeg ser dig og du ser mig.